

**Влада на Република Северна Македонија
Државен Инспекторат за животна средина**

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА
ЖИВОТНА СРЕДИНА ЗА ПЕРИОДОТ
ЈАНУАРИ-ЈУНИ 2022 ГОДИНА**

Дел. Бр. 02-765/2

Датум: 05.07.2022 година

Место: Скопје

Сретен Стојковски

[име и презиме]

Директор

[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

(м.п.)

[потпис]

Влада на Република Северна Македонија
Државен Инспекторат за животна средина

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЖИВОТНА
СРЕДИНА ЗА ПЕРИОДОТ
ЈАНУАРИ-ЈУНИ 2022 ГОДИНА

Дел. Бр. 02- 765/2
Датум: 05.07.2022 година
Место: Скопје

Сретен Стојковски
(име и презиме)
Директор
Државен инспекторат за животна средина

Содржина

I.	Резиме.....	4
II.	Управување со ризици.....	5
II.1.	Дефинирање на ризични области.....	7
II.2.	Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот.....	8
II.3.	Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик.....	9
II.4.	Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор.....	9
III.	Организација и раководење.....	10
III.1.	Правен статус на институцијата.....	10
III.2.	Раководство.....	10
III.3.	Надлежности.....	11
III.4.	Организациска структура.....	12
III.5.	Состојба со човечки ресурси.....	15
IV.	Инспекциски надзор.....	18
V.	Обука на инспекторите и административните службеници.....	25
VI.	Буџет и финансирање.....	26
VII.	Меѓународна соработка.....	26
VIII.	Други активности на инспекциската служба.....	27
VIII.1.	Начело на транспарентност и јавност.....	27
VIII.2.	Односи со медиуми.....	27
VIII.3.	Интернет страница.....	27
VIII.4.	Соработка со други инспекциски служби и државни институции.....	28
VIII.5.	Соработка со бизнис заедницата и граѓански здруженија.....	28
VIII.6.	Соработка со образовни и научни институции.....	29
VIII.7.	Проекти.....	30
IX.	Заклучоци и препораки.....	32

I. Резиме

Директорот на Државниот инспекторат за животна средина, согласно член 35 од Законот за инспекциски надзор („Сл. Весник на Република Северна Македонија“ бр. 102/19) и Правилникот за формата и содржината на извештајот за работа на инспекциската служба за претходните шест месеци и на годишниот извештај за работа на инспекциските служби („Сл. весник на Република Северна Македонија“ бр. 238/19), донесе извештај за работа на Државниот инспекторат за животна средина за периодот ЈАНУАРИ-ЈУНИ 2022 година.

Управување со ризици. Државниот инспекторат за животна средина има воспоставено процес за управување со ризиците и врз основа на член 32, став (4) од Законот за инспекциски надзор, има донесено Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори, со цел да се воспостави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици во процесот на инспекциски надзор, односно насочување на ресурсите на Инспекторатот онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција, за да се обезбеди усогласеност.

Организација и раководење. Државниот инспекторат за животна средина е организиран како орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање, со својство на правно лице. Во извештајниот период на 1 февруари во рамки на 10-тата Седница на Владата, за нов директор на инспекторатот е назначен м-р Сретен Стојковски согласно спроведен јавен конкурс од страна на Владата на Република С. Македонија. Решението е објавено во Сл.весник на РСМ бр.26/2022 од 7 февруари. Во поглед на раководењето, надлежностите и организациската структура, во овој период има промени, односно инспекторатот сега е организиран во четири сектори со 11 одделенија и едно самостојно одделение. Одобрена е измена и дополна на систематизацијата од страна на Министерството за информатичко општество и администрација, при што е формиран засебен Сектор за инспекциски надзор во природата поради зголемен обем на работа и обврски согласно меѓународни директиви и конвенции, како и поради прогласување на нови заштитени подрачја во државата. Во однос на човечките ресурси, во второто полугодие од 2022 година, зголемен е бројот на инспектори за животна средина за двајца, а немало промена кај административните службеници.

Инспекциски надзор. Во извештајниот периодот јануари - јуни 2022 година Државниот Инспекторат за животна средина планираал **865 инспекциски надзори**, од кои 739 редовни инспекциски надзори, 12 вонредни надзори и 114 контролни инспекциски надзори. Во наведениот период се реализирани **1.057 инспекциски надзори** од кои 692 редовни, 185 вонредни и 180 контролни инспекциски надзори. Притоа вкупниот план е надминат за 192 инспекциски надзори, односно за 22,2%.

САНКЦИИ: Од страна на државните инспектори во извештајниот период поднесени се 15 спогодби, 8 платни налози, 12 прекршочни и 1 кривична постапка.

Обука на инспекторите и административните службеници. Во првото полугодие од 2022 година беа реализирани обуки на меѓународно ниво во делот за за опасен отпад преку Секретаријатот за европски прашања-СЕП во соработка со Јапонската Агенција за животна

средина и за ЕУ “акито” за животна средина во соработка со Шведската Меѓународна Агенција за Развој исто така во соработка со СЕП, обуките беа онлајн, како и за постапување со опасен отпад-линдан од ОХИС во Скопје и обука-базичен курс на Академијата за кривични дела за труење на диви животни Хуелва, Андалузија ви Шпанија со физичко присуство.

Буџет и финансирање. Според Извештајот за реализацијата на буџетот за првото полугодие од 2022 година на Државниот инспекторат за животна средина, степенот на досегашната реализација изнесува 58,06%.

Меѓународна соработка. Во првото полугодие од 2022 година, Инспекторатот активно учествуваше во реализација на активностите на Европската мрежа на инспекторатите за животна средина (IMPEL), Европската мрежа на судии и обвинители за животна средина и Платформата ЕМРАСТ во рамките на Под-мрежата за криминал во животната средина на Европол и активности во рамки на Интерпол, Под-мрежа за криминал во животната средина.

Други активности на инспекциската служба.

При вршење на работите Инспекторатот ги почитуваше начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон и информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за животна средина во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната (<http://www.sei.gov.mk>). Исто така, преку официјалната фејсбук страна на Државниот инспекторат за животна средина: граѓаните можеа да се информираат за тековното работење на инспекторатот, преку отворена и конструктивна комуникација, да ги споделуваат своите коментари, идеи и прашања.

Заради широкиот спектар на законски овластувања и надлежности, при своето работење Инспекторатот соработуваше со бизнис заедницата, посебно беше нагласена соработката со граѓанските здруженија, образовните и научни институции и сите чинители кои можат да придонесат со своите активности за зголемување на транспарентноста, пред се и нагласената соработка со Државната Комисија за спречување на корупција во делот на транспарентност и спроведување на одредбите од Законот за укажувачи.

Со проектите финансирани од разни донатори пред се Европската Унија, се овозможи подобрување на системите за анализа на ризик, како и проценка на ефективноста на работењето на инспекциските служби преку изработени: прирачници, протоколи, стандардни оперативни процедури.

Заклучоци и препораки. Општата оценка за реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е високо ниво на нивно исполнување, со квалитетно, ефективно и ефикасно почитувањето на роковите, особено во остварувањето на месечните планови за работа на инспекциската служба за I полугодие од 2022 година.

II. Управување со ризици

Со цел да се воспостави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици во самиот процес на вршење на инспекциски надзор, односно насочување на

ресурсите на Државниот инспекторат за животна средина онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност, се започна со воспоставување на процесот на управување со ризик, согласно донесената „Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори“. Законската рамка која се регулира во секторите за инспекциските надзор опфаќа широк спектар на закони и подзаконски акти со кои се уредува организацијата, надлежностите и постапката на вршење на надзор од страна на секој инспектор во Инспекторатот. Се идентификуваат периодично законските обврски, субјектите кои при вршењето на дејностите не се придржуваат кон законската регулатива и презема мерки за нивно санкционирање и санирање на повредите на законските процедури. Заради тоа, управувањето со ризици е од исклучителна важност и претставува составен дел од секојдневното работење на Државниот инспекторат за животна средина. Тоа подразбира воспоставување ефикасен систем на внатрешни контроли, кои треба да се засноваат на: идентификување на ризици и проценка, утврдување на степен на ризици при планирањето на инспекциските надзори, проценка на нивната веројатност и ефект/влијание, следење и оценка за ризиците, како и утврдување на соодветни внатрешни мерки за контролирање на ризици при спроведување, односно извршувањето на инспекциските надзори. Управувањето со ризиците овозможува: донесување поквалитетни одлуки, подобро предвидување и оптимизирање на расположливите средства и ресурси, согледување на приоритетите, како и избегнување на идните проблеми кои можат да се појават при реализацијата на поставените цели. Целта на управувањето со ризик е да ги доведе ризиците во Инспекторатот на прифатливо ниво со спроведување на мерки кои ќе ја ублажат веројатноста за настанување на ризикот и влијанието на реализацијата на ризик. Ризиците се природен дел од секојдневните активности и не може да се избегнат, но може само да бидат управувани. Тоа значи дека треба да се утврди одредено ниво на "прифатлив ризик" за секој конкретен случај во анализата. Прифатлив ризик е степенот на ризик што раководството е подготвено да го прифати во постигнувањето на своите цели. Според „Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.247/2019), елементите за проценка на ризик се: тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетните последици. Со Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори се пропишува начинот на проценка на ризик, преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на контролата од страна на Државниот инспекторат за животна средина и мерењето на степенот на ризиците, а со цел ефективно и ефикасно планирање на обемот и зачестеноста на надзорот над субјектите во областа на животната средина. Месечните планови за инспекциски надзор е важна алатка во управувањето со надзорот, бидејќи ги распоредува ограничените ресурси на Државниот инспекторат за животна средина со цел да постигне максимални ефекти во спречувањето на неправилностите и минимизирање на штетите. Изработката на месечните планови во извештајниот период во најголем дел се засноваа врз проценката на ризиците. Квалитетот на извршувањето на плановите е во директна корелација со квалитетот на проценката на ризиците. Врз основа на горенаведеното, извршена е проценка на очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за животна средина, при што се лоцирани сензитивните точки по закони (проценка на ризици за неприменување на

прописите) каде Инспекторатот при вршење на инспекциски надзор обрна поголемо внимание, при што проценката беше извршена врз основа на долгогодишното вршење на инспекциски надзор во изминатите години, односно редовното вршење на инспекциски надзор по закони и области. Како основ при изготвување на плановите во извештајниот период се податоци земени од годишниот план, за што се изготвувани месечни планови од областите за кои е надлежен Инспекторатот, законската регулатива и сл. Оттука, произлегува дека проценката на ризиците е извршена врз основа на два вида влезни информации за проценка на влијанието на ризикот и проценка на веројатноста за појавување на ризикот. Врз основа на тоа, е дадена проценка за очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на ризиците за неприменување на прописите за секој сектор одделно по закони по кои постапува секторот.

II.1. Дефинирање на ризични области

Предметот на инспекциски надзор се врши врз основа на веќе дефинирани ризични области во животната средина, природата и водите врз основа на одредени критериуми. Со вршење на квалитетни, ефикасни и ефективни инспекциски надзори се намалува ризикот од многу аспекти. Во првото полугодие на 2022 година дефинирани беа следните ризични области каде и беа вршени сите три видови на инспекциски надзори:

- ризичните области во индустриско спречување и контрола на загадувањето (интегрирани еколошки дозволи);
- ризичните области во управувањето со отпадот (сите текови на отпадот);
- ризичните области во заштита на водите (водостопански субјекти);
- ризичните области во заштита на природата (управување со Национални паркови).

Дефинирањето на ризичните области се базираше на утврдените и очекуваните ризици од досегашните инспекциски надзори и врз основа на проценката по ризикот врз животната средина.

Утврдувањето на ризикот се спроведуваше од државните инспектори за животна средина, државните инспектори за заштита на природата и водостопанските инспектори во соработка со експерти од различни области на животната средина, универзитетската и бизнис заедницата преку размена на информации, увид во документација и извештаи за извршени лабораториски испитувања од надлежни институции и овластени и/или акредитирани лаборатории за животна средина. Методологијата за анализа и процена на ризикот е единствена за сите субјекти кои вршат индустриска дејност, односно управуваат со заштитени со закон подрачја и основата им е вршење водостопанска дејност.

Во идентификувањето на ризикот, дополнителни фактори кои се земаа во предвид беа:

- Непостапување по одредбите од Интегрираните еколошки дозволи,
- Непостапување по одредбите од Елаборатите за животната средина;
- Непостапување по одредбите од Законот за заштита на природата;

- Непостапување по одредбите од Законот за водите;
- Непостапување по одредбите од Законите за управување со отпадот, управување со пакување и отпад од пакување, управување со батерии и акумулатори и отпад од батерии и акумулатори и управување со електрична и електронска опрема и отпад од електрична и електронска опрема, односно невоспоставен систем за управување со сите текови на отпадот, немање минимум критериуми за санитарните депонии во РСМ.

Подетален опис на ризичните области кои беа предмет на инспекциски надзор во текот на првото полугодие на 2022 година е идентификуван во следниве области :

- Управување со опасен отпад (отпадно масло, батерии и акумулатори, електронски и електричен отпад и друго)
- Управување со неопасен отпад (складови со метален отпад и промет со забранети предмети и материјали)
- А-ИСКЗ дозволи (контрола на условите наведени во дозволите)
- Елаборати за животна средина (контрола на условите во елаборатите)
- Контрола на Ф-гасови
- Заштитени подрачја на природата (контрола на субјектите кои управуваат со заштитените подрачја и реализација на плановите за управување, недозволена депонирање на отпад на територијата на заштитеното подрачје, појава на пожари, недозволена собирање на заштитени животински и растителни видови),
- Управување со пакување и отпад од пакување.
- Заштита на водите од загадување и управувањето со водите од водостопански аспект, водостопански дозволи за зафат и испуштање на водите, тарифите за вода...

Принципот на превенција имаше исто така висок степен на застапеност при одредување на критериумите за определување на ризичните области.

II.2. Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот

Државниот инспекторат за животна средина, изворите на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот ги користи врз основа на вршење на инспекциски надзор, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица, Фејсбук месинџер и апликација фрешдеск-пријави, Е-пошта, информации од граѓански здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати, податоци од интерни регистри.

Државниот инспекторат за животна средина, врз основа на член 32 став 4 од Законот за инспекциски надзор, донесе Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори, со цел да се воспостави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици во самиот процес на инспекциски надзор, односно насочување на ресурсите на Државниот инспекторат за животна средина онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност.

Пристапот базиран на управување со ризици се потпира на факторите на ризик кои произлегуваат од достапните податоци и информации кои се собрани при претходно извршените надзори. Колку повеќе ризик-фактори постојат, толку е поголема веројатноста да се пронајдат неправилности, што пак резултира со повисоко ниво на следење и надзор. Информациите за овие ризик фактори се прибираат од повеќе извори. Преку користење на ефективен начин на известување, кој се развива со насобраното искуство, инспекциската служба ќе биде во можност да ги насочи ресурсите онаму каде што е потребно поголемо внимание, како и да иницира посебни инспекциски надзори за одредени прашања, а кои се валидирани со проверка на досието (предметот). Управувањето со ризиците, меѓу другото е алатка која им помага на раководните структури да ги предвидат променетите околности и има можност навремено да реагираат на нив.

Врз основа на анализирање и утврдување на дополнителните фактори на ризик (Ф-гасови), произлезе потребата од координиран инспекциски надзор со други институции за преземање мерки и активности за контрола и следење на состојбата со увозот на Ф-гасови во државата (Царинската Управа и МЖСПП).

II.3. Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик

Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот. Според степенот, ризикот може да биде низок, среден и висок. Проценката на ризик вклучува анализа, управување и известување за ризикот и се спроведува според Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори. Одредени ризици, а особено оние поврзани за здравјето, безбедноста и околината се со висок ризик и тука е оправдано поголемо ниво на мониторинг и навлегување во проверките на субјектите на надзор.

Други пак, ризици можат да бидат едноставни технички неправилности и истите не оправдуваат трошење на време и средства за да се пронајдат, а поради што би се занемариле други посериозни неправилности. Фокусирањето кон ризиците треба да се примени во одредувањето на тоа толку често треба да се врши надзор на субјектите. Субјектите за кои е веројатно дека се усогласени со правилата потребно е поретко да бидат контролирани отколку оние кои работат во поризичен сектор или пак кај кои биле утврдени значајни неправилности во минатото.

II.4. Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор

Државниот инспекторат за животна средина како појдовни „критериуми за идентификување на субјекти“ ги користеше наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на животната средина) кои се водат во Министерство за животна средина и просторно планирање, Управата за животна средина и останатите сектори во рамки на министерството. Оттука произлегува и евентуалната потреба од координирани инспекциски надзори со други инспекциски служби.

Иако првенствено се однесува на национално ниво, аспектот на координација е важен за Инспекторатот. Државниот инспекторат за животна средина, ја зголеми координацијата и пристапот до информации со цел да се заштеди на средства и да се заштитат субјектите од преоптоварување со последователни инспекции од повеќе различни служби. Податоците од инспекциските надзори од други служби се доста важни во одредување на нивото на ризик и опфатот на следниот надзор па поради тоа Државниот инспекторат за животна средина соработуваше со други инспекторати. Ваквата координација овозможи добивање податоци од други инспекциски служби за време на планирањето на инспекциските надзори.

Покрај планираните субјекти за надзор земени од регистрите за месечните планови, инспекторите вршеа голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, и постапуваа по барање на субјекти, а извршените надзори ги евидентираа во Регистар б (регистар на инспекциските надзори) и шестмесечните извештаи за работа, како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори, согласно Законот за инспекциски надзор. Инспекторатот мора да има во предвид и фактот дека треба да изврши и правилна проценка дека секоја активност која се планира да се преземе како одговор на ризикот е пропорционална на ризикот, односно истата ќе придонесе за негово минимизирање на прифатливо ниво.

Со цел да се подобри ефикасноста на управувањето со ризиците и обезбеди клучните ризици да се утврдуваат и третираат, се воспоставува соодветен систем за следење и известување за ризиците. Доколку се сменат околностите врз основа на кои е направена проценката на ризикот, инспекциската служба ќе изврши ревизија на проценката на ризикот, која ќе биде земена предвид при подготвувањето на плановите за работа на ДИЖС.

III. Организација и раководење

III.1. Правен статус на институцијата

Државниот инспекторат за животна средина до мај 2014 година беше орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање, а од мај 2014 година согласно измените и дополнувањето на Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ бр.187/2013) членот 194 став (7), има својство на правно лице, има сопствена буџетска сметка како буџетски корисник од прва линија, самостојно спроведува постапки за вработување согласно со закон и одлучува за правата и обврските од работен однос.

Во Службен Весник на РСМ бр.99/2022 е објавен новиот Закон за инспекциски надзор во животната средина, кој закон ја уредува организацијата на инспекцискиот систем во

животната средина, планирањето на инспекциските надзори, изготвување на стратешки документи итн.

III.2. Раководство

Државниот инспекторат за животна средина, работите од својата надлежност ги извршува преку:

-директорот на Инспекторатот, кој го именува и разрешува Владата на Република С. Македонија,

-државните инспектори за животна средина, државните инспектори за заштита на природата и водостопанските инспектори и

-стручната служба во Инспекторатот.

На 1ви февруари 2022 година со одлука на Владата на Република С. Македонија за Директор на ДИЖС е назначен М-р Сретен Стојковски, врз основа на претходно објавен јавен оглас.

III.3. Надлежности

Основна функција на Државниот Инспекторат за животна средина е спроведување на инспекциски надзор во согласност со законските прописи и други правни акти со кои се регулирани прашања од сферата на заштитата на животната средина, природата и водите. Инспекторатот врши инспекциски надзор над примената на техничко-технолошките мерки за заштита на воздухот, водите, земјиштето, флората и фауната од деградирање и загадување, заштита на гео и биодиверзитетот, посебното природно богатство (Национални Паркови, споменици на природата, парк шуми, орнитолошки резервати и други заштитени подрачја со закон), заштита на озонската обвивка, заштита од штетна бучава емитирана во животна средина, превенција од еколошки инциденти.

Со Законот за животната средина се уредуваат начелата, надлежноста, организацијата на ДИЖС, како и постапките на инспекцискиот надзор. Работењето на Инспекторатот покрај со Законот за животната средина е дефинирана и регулирана и со Законот за заштита на природата (Државни инспектори за заштита на природата), Законот за водите (Водостопански инспектори), како и дваесет и седум други закони и околу две стотини и педесет подзаконски акти. Инспекторатот е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за животната средина и други материјални закони.

Промени во полугодieto во поглед на надлежностите на Државниот инспекторат за животна средина се направени во законодавството од областа на животната средина и тоа во следните закони:

-Закон за инспекциски надзор во животната средина (нов закон)

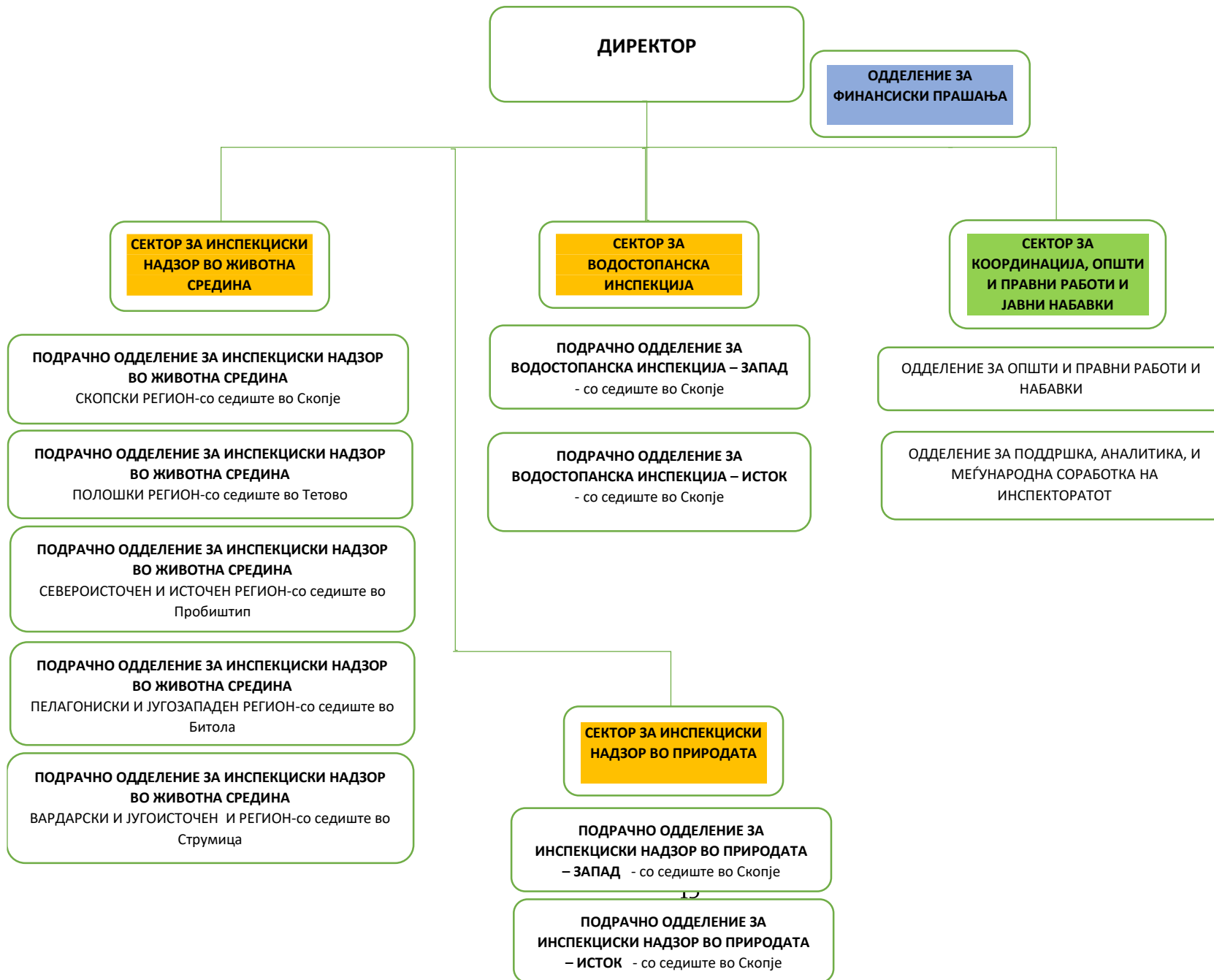
-Закон за животната средина (измени и дополни).

*Во тек се измени на Законот за води.

III.4. Организациска структура

Заради остварување на законските надлежности, обединување на повеќе меѓусебно поврзани функции, како и заради организирање, следење и координирање на работите од надлежност на одделенијата во нивните состави и унапредување на нивната меѓусебна соработка и заради непосредно извршување на нормативно-правни, стручно-аналитички, управни, информатичко-технолошки, оперативни и стручно-административни работи, во Инспекторатот врз основа на одобрение од страна на Министерството за информатичко општество и администрација во првото полугодие од 2022 година е направена измена и дополна на систематизацијата и внатрешната организација, при што се формирани следните организациски единици како на органограмот:

- (1) Сектор за инспекциски надзор во животната средина и природата со 5 подрачни одделенија за инспекциски надзор во животната средина.
- (2) Сектор за инспекциски надзор во природата со 2 подрачни одделенија за инспекциски надзор во природата.
- (3) Сектор за водостопанска инспекција, со 2 подрачни одделенија за инспекциски надзор.
- (4) Сектор за координација, општи и правни работи и јавни набавки со две одделенија со седиште во Скопје, и
- (5) Одделение за финансиски прашања

III.5 Состојба со човечки ресурси

Државниот инспекторат за животна средина заклучно со 30.06.2022 година брои вкупно 27 вработени, вклучувајќи го директорот на инспекторатот (систематизирани работни места без директор вкупно 53, пополнети работни места вкупно 26 или реализирани работни места од 49%). Врз основа на Правилникот за измена и дополна на систематизација на работните места од месец мај 2022 година кој е одобрен од Министерството за информатичко општество, од вкупно 40 систематизирани работни места на инспектори, пополнети се вкупно 22 работни места или 55 % реализација на работните места, а од вкупно 13 систематизирани работни места на административни и помошно технички лица, пополнети се вкупно 4 работни места или 30,7 % реализација на работните места.

Во првото полугодие од 2022 година немаше реализирано јавни односно интерни огласи и немаше пензионирања на инспектори, односно пензионирања на останати административни работници. Врз основа на 2 јавни огласи започнати на крајот на 2021 година од 01.02.2022 година се примени во редовен работен однос 2 државни инспектори за животна средина за Вардарски (самостојно врши надзори од месец март) односно Североисточен регион (самостојно врши надзори од месец мај). Еден Државен Инспектор за животна средина во извештајниот период се стекна со лиценца за инспектор за животна средина и отпочна со самостојно вршење инспекциски надзори во полошкиот регион.

Табела - Преглед на вкупен број на систематизирани и пополнети работни места во ДИЖС

Ниво	Систематизирани работни места прикажани во 2022 година	Пополнети работни места заклучно со 30-06-2022 со промени во I полугодие 2022 година	Промени во I полугодие 2022 година
Б1	1		-
Б2	4	2	-
Б4	12	3	-
В1	22	16	-
В2	3	1	-
В4	8	3	-
Г1	3	1	-
Вкупно	53	26	-

Табела - Преглед на бројот на систематизирани и пополнети работни места за инспектори и нивоа по вид - звање

Ниво	Систематизирани работни места прикажани во 2022 година	Пополнети работни места заклучно со 30-06-2021 со промени во I полугодие 2022 година	Промени во I полугодие 2022 година
Б1 – генерален инспектор	1		
Б2 – главен инспектор	3	2	-
Б4 – виш инспектор	9	2	-
В1 – советник инспектор	20	16	-
В2 – самостоен инспектор	1		-
В4 – помлад инспектор	6	2	-
Вкупно	40	22	-

Табела - Преглед на бројот на инспектори кои вршеа инспекциски надзор, по вид, возраст и звање во период 01.01-30.06.2022 година

Вид	Инспектор за животна средина						Инспектор за природа						Инспектор за води						Вкупно инспектори						
	Ниво-Звање/Возраст	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 - генерален инспектор																									
Б2 - главен инспектор				1		1											1		1				2		2
Б3 - пом. главен инспектор																									
Б4 - виш инспектор				1	1	2																2			2
В1 - советник инспектор		2	4	6	1	13			1			1					1		1		2	5	7	1	15
В2 - самостоен инспектор																									
В3 - помошник инспектор																									
В4 - помлад инспектор	1		1			2														1		1			2
Вкупно	1	2	5	8	2	18			1			1					2		2	1	2	6	11	1	21

Во првото полугодие инспекциски надзори во делот на животната средина вршеа вкупно 13 (тринаесет) Државни инспектори за животна средина-Советници (В1), а 1 (еден) инспектор користи неплатено отсуство заклучно со месец август 2022 година. Инспекциски надзори во животната средина вршеа и 1 Главен Инспектор за животна средина, 2 виши инспектори (Б4) и 2 помлади инспектора за животна средина (В4). Инспекциските надзори во делот за води се реализираа со два водостопански инспектори од кои еден Главен Инспектор за води и еден инспектор-советник (В1), додека 1 инспектор-советник (В1) вршеше инспекциски надзори во делот за заштита на природата.

Од вкупниот број на државни инспектори (22), 27% , односно 6 се жени, а останатите 16 се мажи.

Наградување и унапредување

Во овој извештаен период, нема наградено и унапредено инспектори, а 1 административен службеник е награден согласно критериумите од донесената Уредба за утврдување на буџетските корисници од централната власт, поблиските критериуми и начинот на утврдување на висината за остварување на правото на додаток на плата на вработените во буџетските корисници на централната власт (Сл.весник на РСМ бр.292/2021).

Пријавени неправилности

Во извештајниот период не се евидентирани претставки за работата на некој од трите видови инспектори во Државниот инспекторат за животна средина.

Интегритет

Во I - полугодие на 2022 година не е поднесено ниту едно барање за утврдување на дисциплинска одговорност на некој од вработените во Државниот Инспекторат за животна средина, а е одржана посебна работилница во Охрид, во организација на Инспекцискиот Совет и УСАИД во насока на воспоставување на системот за интегритет во инспекциските служби.

IV. Инспекциски надзор

Државниот инспекторат за животна средина како појдовни „критериуми за идентификување на субјекти“ се служеше со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на животната средина-А-ИСКЗ, Елаборати, отпад, водите и природата) кои се водат во Министерство за животна средина и просторно планирање. Инспекцискиот надзор се заснова според степенот на сложеноста на инспекцискиот надзор, а согласно Одлуката за утврдување на коефициенти на сложеност на инспекцискиот, донесена од страна на директорот на Инспекторатот.

Државните Инспектори за животна средина, своите инспекциски контроли ги вршат врз основа на надлежностите кои произлегуваат од Законот за животната средина, законодавството од областа на управувањето со отпад, квалитет на амбиенталниот воздух итн, како и донесените подзаконски акти.

Водостопанските инспектори, постапуваа согласно одредбите од Законот за води и Законот за утврдување на цените на водните услуги и подзаконските акти од овие два закона, додека Државниот Инспектор за заштита на природата постапуваше согласно Законот за заштита на природата и подзаконските акти од истиот.

Во периодот јануари - јуни 2022 година беа планирани **865 инспекциски надзори**, од кои 739 редовни инспекциски надзори, 12 вонредни надзори и 114 контролни инспекциски надзори. Во овој период се реализирани **1.057 инспекциски надзори** од кои 692 редовни, 185 вонредни и 180 контролни инспекциски надзори. Притоа вкупниот план е надминат за 192 инспекциски надзори, односно за 22,2%. Бројот за планирани односно редовни инспекциски надзори е намален од планираниот за 47 поради боледување на еден од државните инспектори за животна средина.

Утврдени се 167 неправилности/законски повреди за кои се изготвени 212 решенија со кое се наредуваат или забрануваат одредени активности, односно се поведени постапки за санкционирање. Цениме дека планирањето на неправилности пред се делува субјективно при изборот на областа на која ќе се акцентира инспекциската мерка и во најголем број на случаеви предвидените откривања и претпоставените инспекциски мерки не се реализираат по дадениот план, односно најголем број на преземени инспекциски мерки произлегуваат од реализираните вонредните инспекциски надзори. Досегашното искуство кажува дека планирање на неправилности е неефикасно, иако проценката беше извршена врз основа на стекнатата пракса при долгогодишното вршење на инспекциски надзор во минатото во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската регулатива и сл. изворите на информации и податоци за идентификување настанување на ризичните области досега ги користеше врз основа на вршење на инспекциски надзор, претставки, пријави, дојави од правни и физички лица, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Ако се земе во предвид Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за животна средина за 2022 година, во текот на првото полугодие дојде до незначително намалување на планираните односно редовни инспекциски надзори, а за сметка на тоа се

укажа потреба за зголемување на бројот од вонредните и контролни инспекциски надзори, со што овие надзори придонесоа за надминување на степенот на реализација.

По граѓански претставки на жители на Општина Куманово, како и на царинските службеници на граничен преми Табановце за непријатна миризба на изгорена гума и пластика во доцни вечерни и рани утрински часови, направени се серија вонредни надзори во доцни вечерни часови и рани утрински часови на потег Табановце-Куманово, по што е утврдено дека миризбата доаѓа од соседна Србија, Општина Прешево при што е остварена комуникација со Српскиот Инспекторат за животна средина за надминување на состојбата.

САНКЦИИ: Од страна на државните инспектори во извештајниот период поднесени се 15 спогодби, 8 платни налози, 12 прекршочни и 1 кривична постапка (против непознат сторител за дело-опожарување на дел од трската во Струшко).

Дел од реализираните предмети се поместени во табелата подолу:

Назив на субјект	Адреса на седиште	Адреса на објект/ инсталација каде е спроведен надзор	Прекршочна
ДПТУ Боров Дол ДООЕЛ Радовиш	ул. Свети Спасо Радовишки 66 Радовиш	Конче	Спогодба за плаќање на глоба 70.000 евра во денарска противвредност на 6 рати (платени се 3 рати)
ДПТУ Боров Дол ДООЕЛ Радовиш	ул. Свети Спасо Радовишки 66 Радовиш	Конче	Судска пресуда во висина од 18.000евра во денарска противвредност
ДПТУ Бучим Радовиш	Ул.Маршал Тито б.б, Радовиш	Радовиш	Спогодба за плаќање на глоба 40.000 евра во денарска противвредност на 4 рати (платени се 3 рати)
ДПТУ Булмак 2016 ДООЕЛ Пробиштип	Ул.Јаким Стојковски, с.Добрево 2, Пробиштип	Пробиштип	Спогодба за плаќање на глоба 33.000 евра во денарска противвредност (платена е комплет сумата)
Сали Демир	ул. Брсјачка Буна бр.147, Шуто Оризари-Скопје	ул. Брсјачка Буна бр.147, Шуто Оризари-Скопје	На 18.02.2022г. наплатена е половина од глобата утврдена во платниот налог во износ од 7.725,00 ден, (125 евра), во рок од 8 (осум)

			дена од приемот на налогот
Џеват Амет	ул. Тиквешка бр.16, Шуто Оризари- Скопје	ул. Брсјачка Буна бб- Позади, Шуто Оризари-Скопје	На 21.02.2022г. наплатена е половина од глобата утврдена во платниот налог во износ од 7.725,00 ден (125 евра), во рок од 8 (осум) дена од приемот на налогот
Емран Буњаку	ул. Клисурска бр.10, Шуто Оризари- Скопје	ул. Брсјачка Буна бр.191, Шуто Оризари	На 23.02.2022г. наплатена е половина од глобата утврдена во платниот налог во износ од 7.725,00 ден (125 евра), во рок од 8 (осум) дена од приемот на налогот
Ибуш Кадрии	с. Глажња Липково	ул.1, Арачиново	10.01.2022 Платена е казна во висина од 7.725,00 (125 евра), во рок од 8 (осум) дена од приемот на налогот

Покрај овие изречени глоби Комисијата за спогодување при МЖСПП има склучено спогодби со 21 Јавно Претпријатие за надоместување на заостанатиот долг за надоместок за користење на вода. Спогодбите се однесуваат на плаќање на заостанатиот надоместок на рати (од 49 до 60 рати). Комисијата за спогодување секој месец ја следи наплатата и доставува Опомени за оние кои доцната. Доколку не биде уплатена сумата и по опомената Комисијата има право целата постапка за присилна наплата да ја предаде на Управата за Јавни Приходи на РСМ.

Табела 3 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и сprovedени инспекциски надзори според вид во првојто полугодие на 2022 година, по региони и општини

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	116	27	27	170	29
1	Велес	43	6	12	61	1
2	Градско	10			10	

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
3	Демир Капија	8		1	9	3
4	Кавадарци	25	11	5	41	8
5	Лозово					
6	Неготино	15	2	5	22	8
7	Росоман	9	3	3	15	4
8	Свети Николе	3	2	1	6	2
9	Чашка	3	3		6	3
	Источен регион	65	51	22	138	34
10	Берово	4		1	5	1
11	Виница	7	9		16	1
12	Делчево	5	2		7	4
13	Зрновци	2	1		3	2
14	Карбинци		2		2	1
15	Кочани	9	21	9	39	12
16	Македонска Каменица	3			3	
17	Пехчево	5			5	
18	Пробиштип	11	1		12	
19	Чешиново-Облешево	2	2	1	5	1
20	Штип	17	13	11	41	12
	Југозападен регион	55	6	13	74	9
21	Вевчани	1		1	2	1
22	Дебар	2			2	
23	Дебарца	2			2	
24	Кичево	10	3	2	15	3
25	Македонски Брод	3			3	
26	Охрид	18		9	27	3
27	Пласница	2			2	
28	Струга	17	3	1	21	2
29	Центар Жупа					
	Југоисточен регион	108	17	35	160	27
30	Богданци	8	1	2	11	3
31	Босилово	4		2	6	1
32	Валандово	7	1		8	
33	Василево	6	1	2	9	2
34	Гевгелија	32	9	5	46	9
35	Дојран	6	2	5	13	3
36	Конче	3			3	1
37	Ново Село	3		2	5	

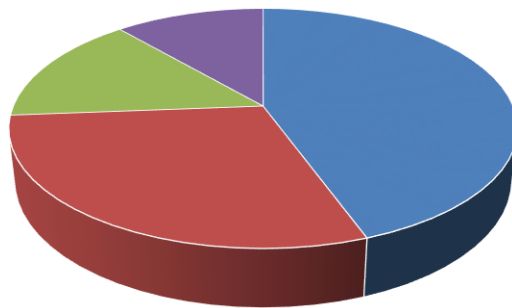
Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
38	Радовиш	19	1	6	26	4
39	Струмица	20	2	11	33	4
	Пелагониски регион	57	15	16	88	10
40	Битола	25	10	11	46	1
41	Демир Хисар	4	1		5	
42	Долнени					
43	Кривогаштани	1			1	
44	Крушево	4			4	1
45	Могила	1	1		2	
46	Новаци	3	2	1	6	
47	Прилеп	12		3	15	2
48	Ресен	7	1	1	9	6
	Полошки регион	131	22	27	180	17
49	Боговиње	5		2	7	1
50	Брвеница	8	1	1	10	
51	Врапчиште					
52	Гостивар	72	2	3	77	4
53	Желино	11	1	2	14	1
54	Јегуновце	3	1	1	5	
55	Маврово и Ростуша	8	2	2	12	2
56	Теарце	1		1	2	
57	Тетово	23	15	15	53	9
	Североисточен регион	30	15	6	51	8
58	Кратово	6	1		7	1
59	Крива Паланка	10	3		13	1
60	Куманово	11	9	5	25	4
61	Липково		2	1	3	2
62	Ранковце	3			3	
63	Старо Нагоричане					
	Скопски регион	130	32	34	196	33
64	Аеродром	2	2	2	6	
65	Арачиново		3	1	4	1
66	Бутел	5		1	6	1
67	Гази Баба	35	6	2	43	2
68	Ѓорче Петров	6	1		7	1
69	Зелениково					
70	Илинден	13	1	6	20	6
71	Карпош	10	2		12	

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
72	Кисела Вода	19	3	11	33	6
73	Петровец	6	3	2	11	2
74	Сарај	1	3		4	
75	Сопиште	3			3	1
76	Студеничани	6	2	4	12	6
77	Центар	13	1	5	19	4
78	Чаир	4			4	
79	Чучер-Сандево	7	1		8	
80	Шуто Оризари		4		4	3
- ВКУПНО		692	185	180	1.057	167

Инспекторатот во предметниот период постапувал по 8 закони и бројот на реализирани инспекциски надзори по закони е следен:

- Закон за животната средина.....439,
- Закон за управување со отпад.....290,
- Закон за води.....147,
- Закон за управување со пакување и отпад од пакување.....112,
- Закон за заштита на природата.....48,
- Закон за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема.....13,
- Закон за утврдување на цени на водните услуги.....5
- и
- Закон за управување со батерии и акумулатори и отпад од батерии и акумулатори3.

ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОДАВСТВОТО

- ЗАКОН ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА
- ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД
- ЗАКОН ЗА ВОДИ
- ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПАКУВАЊЕ И ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ

Најмногу надзори се реализирани во скопскиот, полошкиот и вардарскиот регион, додека најмал број на надзори се евидентирани во североисточниот регион, поради немање доволен број инспектори, а состојбите очекуваме да се изменат во второто полугодие поради фактот дека веќе новиот инспектор за животна средина за овој регион отпочна со самостојно вршење на инспекциски надзори.

Рамковниот закон за животната средина е закон по кој се вршени најголемиот број на инспекциски надзори во првото полугодие, посебно во делот на индустријата.

Државниот Инспекторат за животна средина уште во 2016 година воспостави систем за добивање претставки преку Интернет страницата, а истиот е дополнет со добивање претставки преку Фб страницата односно посебна платформа за пријавување-Пријави.

ПРЕТСТАВКИ:

Во првите 6 месеци од 2022 година добиени се вкупно 66 претставки од граѓаните по пат на достапните начини на комуникација, Месинџер (28), по Е-пошта (5)/Веб-Пријави (33). Во однос на претходниот шестмесечен период бројот на претставките е намален трократно, благодарение на превентивното постапување на инспекторите од Државниот Инспекторат за животна средина во рамки на редовните планирани инспекциски надзори, односно редовното информирање до јавноста преку каналите за информирање за кој вид на проблем каде да се обраќаат.

Од вкупно примените 66 претставки, 19 биле наменети за инспекторите во ДИЖС, сите останати 47 претставки се однесувале на постапување на општинските инспектори за животна средина, за комунални работи односно во 2 случаи за Државен Инспекторат за Земјоделство. Најчесто претставките се однесувале на управување со отпад, палење на отпад/стрништа на јавни површини, димење од емитери на индивидуални стамбени објекти-куќи, бучава од угостителски објекти, работење на каменоломи, правни субјекти дрвна индустрија, сечење на градско зеленило.

Претставките кои се однесувале на постапување на ДИЖС се однесувале на емисии во воздухот од А-ИСКЗ инсталација (Пејпер Мил, Кочани), односно опожарување на комунални депонии (Виница, Кочани, Ресен, Охрид), како и за деградација на животна средина од изведба на Мали Хидро Електрани, како и непријатна миризба на територијата на општина Куманово која доаѓаше од страна на соседна Србија, инсталација во општината Прешево. ДИЖС има постапено по сите претставки со теренски инспекциски надзори, самостојно или координирано со овластен инспектор за животна средина од општините. За претставките пристигнати по месинџер или Е-пошта/Веб-Пријави, а кои не биле во надлежност на ДИЖС, барателите се упатени каде да се обратат (овластен инспектор за животна средина, овластен комунален инспектор или друг надлежен орган на централно ниво). По пат на месинџер остварена е комуникација од информативен карактер со десетина баратели на одредена информација сврзана со инспекциските надзори.

V. Обука на инспекторите и административните службеници

Во согласност со член 50, став (1) од Законот за инспекциски надзор, директорот на Државниот инспекторат за животна средина, донесе Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2022 година, како и Годишен План за генерички обуки на административните службеници за 2022 година. Поради здравствените и епидемиолошки услови кои ги наметнуваше состојбата со вирусот COVID-19, класичниот начин на организирање на обуки во училища не се користише во текот на I-то полугодие од 2022 година. Кај сите учесници дојде до надградување на основните компетенции и вештини особено кај инспекторите, со што се овозможи постигнување на високи перформанси и помош во нивниот професионален развој и се постигнати стратешки основи.

Во првото полугодие на 2022 година согласно Годишната програма за работа, ДИЖС вршеше континуиран професионален развој на Државните инспектори и другиот стручно-административен кадар преку спроведување на систем и програма за професионален развој на вработените односно, унапредување на знаењата и способностите со цел, квалитетно и ефикасно вршење на инспекцискиот надзор што е во согласност со стратегијата за понатамошно развивање на инспекцискиот систем во Република С.Македонија и добрата европска пракса.

Врз основа на Годишните Програми за генерички обуки за државните инспектори во ДИЖС, односно генерички обуки за административците, државните инспектори во државниот Инспекторат за животна средина за 2022 година обуките ќе ги реализираат во второто полугодие преку е-обука односно платформата за генерички обуки на Инспекцискиот Совет.

Реализирана обука во три дела за Проектот ремедијација на опасен отпад-линдан од поранешна фабрика ОХИС, Скопје со учество на претставници од ДИЖС.

Во првото полугодие од 2022 година беа реализирани обуки на меѓународно ниво во делот за за опасен отпад преку Секретаријатот за европски прашања-СЕП во соработка со Јапонската Агенција за животна средина и за ЕУ “акито” за животна средина во соработка со Шведската Меѓународна Агенција за Развој исто така во соработка со СЕП, обуките беа онлајн, како и обука-базичен курс на Академијата за кривични дела за труење на диви животни Хуелва, Андалузија ви Шпанија со физичко присуство.

Административните службеници реализираа 3 е-обуки и тоа: Постигнување резултати, Комуникациски вештини и Управување и развој.

Сите државни инспектори од Државниот Инспекторат за животна средина и административците имаат континуирани специјализирани обуки за материјалните закони по системот на е-обуки, области: животна средина, заштита на природата, водостопанство, односно сите закони за кои се надлежни од овие три области, финансиско и останато административно-канцелариско работење во согласност со моментната ситуација со епидемијата предизвикана од корона вирусот.

VI. Буџет и финансирање

Со средствата од буџетските ставки се врши редовно сервисирање на надоместоци за канцелариите во и надвор од Скопје (струја, вода, ѓубретарина, наем, загревање), потоа регистрација и сервис на службените моторни возила, надомест за гориво, услуги за мобилна телефонија и интернет, ИКТ одржување, редовен систематски преглед и осигурување на сите вработени и возилата, набавка на средства за работа (нови записници за констатација, службени легитимации, деловодници, итн), останати потреби на Инспекторатот во однос на ангажирање акредитирана лабораторија за мерење на емисии во воздух и вода, набавка на заштитна опрема, итн. Во 2022 година не е одобрена набавка на мебел, односно возила за реализација на службените задачи.

Прегледот за реализација на Буџетот на државниот инспекторат за животна средина за првото полугодие во 2022 година е поместен на сликата подолу.

Во основа буџетот во првата половина на 2022 година ги задоволи потребите за функционирање на Инспекторатот.

Табела – Реализација на Буџет на ДИЖС за прво полугодие од 2022 година

Раздел	РКБ	Сметка	Програма	Поставка	Буџет 2022	План 30/06/2022	Реализирано 30/6/2022	Остаток 30/06/2022		
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	401	Основни плати	0.00	6,137,877.00	6,124,893.00	12,984.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	402	Придонеси за социјално	0.00	2,386,976.00	2,386,976.00	0.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	420	Патни и дневни расходи	0.00	200,000.00	72,505.00	127,495.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	421	Комунални услуги, греење,	0.00	2,000,000.00	892,839.00	1,107,161.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	423	Материјали и ситен инвентар	0.00	600,000.00	45,050.00	554,950.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	424	Поправки и тековно одржување	0.00	800,000.00	306,794.00	493,206.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	425	Договорни услуги	0.00	3,000,000.00	2,226,357.00	773,643.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	426	Други тековни расходи	0.00	365,000.00	71,486.00	293,514.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	464	Разни трансфери	0.00	200,000.00	0.00	200,000.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	637	19	480	Купување на опрема и машини	0.00	1,050,000.00	0.00	1,050,000.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	785	19	425	Договорни услуги	0.00	1,032,952.00	23,992.00	1,008,960.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	785	19	425	Договорни услуги	0.00	3,967,048.00	459,770.00	3,507,278.00
12102	ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА	62260	785	19	425	Договорни услуги	5,000,000.00	0.00	0.00	0.00
ВКУПНО					38,095,000.00	21,739,853.00	12,610,662.00	9,129,191.00		

VII. Меѓународна соработка

Меѓународната соработка и активност на ДИЖС е посебно нагласена години наназад и е мошне важна при секојдневното работење на Инспекторатот.

Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ соработува со внатрешните и надворешните институции кои ги покриваат областите кои ги третира, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции. Државниот инспекторат за животна средина со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот:

- Планирање и координација во врска со реализацијата и мониторинг на НПАА во делот на инспекторатот и учество во работни групи во НПАА на поглавјето: 27. Животна средина и клима **(континуиран процес)**
- Учество во работните состаноци на Подкомитетот Брисел-Скопје кој се однесува за животна средина, енергетика, транспорт во делот за спроведување на законодавството. **(Припрема на одговорите по извештајот и заклучоците од состанокот одржан во 2021 година, за Подкомитетот во март 2022 година)**
- Учество во работните состаноци во Европската Мрежа на Обвинители за животна средина заедно со Здружението на јавни обвинители на Република Северна Македонија, како и соработката со Интерпол и Европол-Мрежата за сузбивање на Криминалот во животната средина со крајна цел континуирано административно зајакнување на институциите во нашата држава, оперативни активности согласно европската мулти-функционалната платформа за ризици од криминалот (делот за животна средина) ЕМРАСТ на Европол и реализација на две оперативни активности во делот на отпад и природа. **(Во текот на првото полугодие од 2022 година одржани се две оперативни активности на Европол Мрежата за борба со организиран криминал во делот на Ф-гасови и прекуграничен транспорт на отпад. ДИЖС учествуваше во двете активности во координација со Царинската Управа).**
- Учество на настани од проекти организирани од IMPEL Мрежата на Инспектори за животна средина од ЕУ, каде сме полноправен член од мај 2006 година, со цел зајакнување на капацитетот за ефикасно спроведување на законодавството од областа на животната средина (детален опис во делот за проекти).

Настани во РСМ организирани од страна на Центарот за правни истражувања и анализи во рамки на Работната Група за процесирање кривични дела од областа на животна средина (ekoloskarpravda.mk), TAIEХ настани во рамки на Мрежата за животна средина за земјите од Западен Балкан (<https://eppanetwork.eu/>), останати настани од други проекти, конференции, дебати, панел дискусии по закони и сл., размена на информации за активности реализирани претходно и планови за иднина, како и дискусии за моментни состојби со животна средина сврзани со инспекцискиот надзор. **(ДИЖС учествуваше на годишен работен состанок на Платформата Еколошка Правда, во координација на ЦПИА и**

МАНУ). ДИЖС бележи учества (онлајн) на повеќе настани ТАИЕХ во рамки на Мрежата за животна средина за земјите од Западен Балкан, во делот за заштита на природата-екосистемски услуги, управување со отпад, како и индустриско загадување.

VIII. Други активности на инспекциската служба

VIII.1. Начело на транспарентност и јавност

При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон. На барање на заинтересираните правни и физички лица Инспекторатот е должен да ги достави сите неопходни информации кои би можеле да им бидат од корист, а кои се однесуваат на општата безбедност на крајните корисници и ризикот по животот и здравјето на луѓето и животните, освен информациите за кои со закон не е дозволен пристап.

Државниот инспекторат за животна средина ја одржува својата официјалната фејсбук страна¹, на која граѓаните можат да се информираат за тековното работење на Инспекторатот, преку отворена и конструктивна комуникација, да ги споделуваат своите коментари, идеи и прашања. Оваа страна има за цел навремено и транспарентно да ги информира граѓаните за активностите на Државен инспекторат за животна средина и за корисните информации и услуги кои ги обезбедува институцијата за граѓаните.

На фејсбук страницата во предметниот период се објавени повеќе од стотина објави.

VIII.2. Односи со медиуми

Државниот инспекторат за животна средина во текот на првото полугодие 2022 година одржана е една прес-конференција, средба со медиумите со цел информирање за периодични активности кои се предмет на интерес на медиумите и јавноста.

Воедно од страна на инспекторатот редовно се доставувани соопштенија до медиумите и истите се публикувани во дневните информативни изданија како и на повеќе интернет портали, а објавени се десетици изјави во врска со актуелни состојби за инспекциските надзори во сите три области, животна средина, водостопанство и природа.

VIII.3. Интернет страница

Информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за животна средина во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната <http://www.sei.gov.mk>.

¹ <https://m.facebook.com/%D0%94%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BD-%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0-Inspektorati-Shtet%C3%ABror-i-Mjedisit-105140678120971/>

Оваа страна има за цел навремено и транспарентно да ги информира граѓаните за активностите на Државен инспекторат за животна средина и за корисните информации и услуги кои ги обезбедува институцијата за граѓаните.

Во текот на првото полугодие се објавени Втор б-месечен Извештај за работата на ДИЖС за 2021 година, Годишен План за спречување на корупција за 2022 година, Годишен План за работа на ДИЖС за 2022 година.

Редизајнот на Веб страницата на ДИЖС е планирана за последните три месеци од 2022 година.

VIII.4.Соработка со други инспекциски служби и државни институции

Државниот инспекторат за животна средина заради широкиот спектар на разнородни законски овластувања и надлежности при своето работење соработува со следните институции: Царинска управа на Република Северна Македонија, Министерство за внатрешни работи - МВР, Национален координативен центар за гранично управување - НКЦГУ, Агенција за храна и ветеринарство - АХВ, Централен регистер на Република Северна Македонија, Управа за јавни приходи - УЈП, Државен управен инспекторат, Државен инспекторат за градежништво и урбанизам-ДИГУ, Државен инспекторат за земјоделство, Државен Санитарен и здравствен инспекторат...АВРМ-Агенција за вработување на Република Северна Македонија, Управа за финансиска полиција, Здруженија на јавни обвинители и судии на РСМ и др.

Инспекторатот имаше соработка со МВР-Полиција, Одделот за Европол и Бирото за Јавна Безбедност како и Царинската Управа во делот на реализација на оперативни активности во борбата со криминалот во животната средина и Националната стратегија за процена на ризици од организиран криминал (област еколошки криминал). Одржана е презентација на Националната Стратегија за процена на ризици од организиран криминал со учество на ДИЖС, МВР-БЈБ како организатор, Управата за финансиска полиција, Управата за финансиско разузнавање и Царинската Управа. За прв пат во стратегијата е поместено посебно поглавје за Еколошкиот криминал. Стратегијата е изготвена со финансиска помош на ОБСЕ.

Доставен е одговор по барање на Заменик Народен Правобранител на РСМ по предмет за водена инспекциска постапка за правен субјект Пејпер Мил, Кочани.

VIII.5.Соработка со бизнис заедницата и граѓански здруженија

Државниот инспекторат за животна средина продолжи со соработката со голем број на граѓански здруженија и невладини организации во првото полугодие на 2022 година, со градење партнерски однос се со цел подобрување на состојбата со животната средина (Институт за комуникациски студии од Скопје-промовирана е на јавен настан интерактивна База на податоци-Регистар за издадени Елаборати за животна средина од страна на општините, односно А и Б-Интегрирани Еколошки Дозволи издадени од

страна на МЖСПП и извештаи од инспекциските андзори во А-ИСКЗ инсталации. Центарот за климатски промени од Гевгелија во делот за организација при изработка на Планови за квалитет на амбиентен воздух во општините од Југоисточен Плански регион, Еко-свест/CNVP од Скопје потпишан меморандум за соработка во рамки на Проект за Климатски промени, Македонското Здружение на млади правници од Скопје (продолжување на соработката во рамки на Кампањата Разбистри се-одржан работен состанок и соработка на неколку случаи од пракса со деградација на животната средина и презентација на анализата за постапување во делот на Малите Хидро Електрани), Центарот за правни истражувања и анализи од Скопје (учество заедно со МАНУ и останати институции во креирањето и активностите на Платформата Еколошка Правда), учество на состанок на АДКОМ-Здружение на давателите на јавни комунални услуги во РСМ...

Инспекторатот продолжи да гради партнерски однос и со бизнис заедницата со подобрување на работењето на бизнисите преку директна комуникација со истите и спроведување на законските одредби од областа на животната средина и условите од управните акти (дозволи, елаборати...), учество на состаноци во рамки на Програмата за Зелен развој-UNDP Македонија.

Во соработка со ЗЕЛС во текот на месец јуни се одржани 2 од планирани вкупно 4 работилници за презентација на новиот Закон за инспекциски надзор во животната средина и обврските кои произлегуваат од истиот, со Скопскиот, Полошкиот, Североисточниот и Источниот регион со присуство на претставници на ДИЖС и МЖСПП.

Реализирани се две работилници во организација на Инспекцискиот Совет, USAID/IDEAS DePo, за интегритет на инспекциските служби и за анализа на имплементација и спроведување на Законот за инспекциски надзор и потреба од негова измена и дополна. Работилниците се одржаа во Охрид и истите беа мошне корисни за инспекциските служби, имаше одлични дискусии и произлегоа заклучоци со рокови за реализација. Беше нагласена потребата од повеќе вакви настани и да се продолжи соработката со USAID во делот на зајакнување на инспекцискиот систем во РСМ. На работилницата за анализата на Законот за инспекциски надзор учествуваа претставници на 4 комори на бизнис заедницата во РСМ (мај и јуни).

Во рамките на соработката со Фондацијата Конрад Аденауер ДИЖС учествуваше на презентацијата на анализата за состојбите со општинските инспектори за животна средина во РСМ (февруари).

Учества на работилници и настани за младинско учество, дигитализација на процесите во државната управа, заштита на лични податоци, интегритет и транспарентност.

VIII.6.Соработка со образовни и научни институции

Државниот инспекторат за животна средина е во континуирана соработка со образовните и научните институции од областа на животната средина, шумарството, земјоделството, природните и техничките науки како што се Македонската Академија на

Науките и Уметностите-МАНУ, Шумарскиот Факултет, Скопје-соработка во делот за заштита на Арборетум Трубареве, Факултетот за безбедност, Скопје-во делот на обука за студентите во рамки на предметот за Еколошки Криминал кај Проф.Д-р Марина Малиш-Саздовска, Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје-во рамки на проектот Балкандетокслајф за труење на диви животни, Универзитетот Гоце Делчев, Штип-со Проф. Д-р Дејан Мираковски во делот за квалитет на амбиентен воздух, МИТ Универзитет, Скопје, Технолошко-Металуршки факултет, Скопје, ПМФ, Скопје и други.

Присуство на преставник од ДИЖС на Охридската Школа на правото во организација на МАНУ за студенти асполвенти и магистранти на правните факултети при УКИМ, Скопје и УГД, Штип заради презентирање на надлежностите и улогата на ДИЖС во инспекцискиот систем и разговор со студентите.

VIII.7.Проекти

Со проектите финансирани од Европската Унија преку инструментот за претпристапна помош-IPA, се овозможи подобрување на системите за анализа на ризик како и проценка на ефикасноста на работењето на инспекциските служби преку изработените: прирачници, протоколи, стандардни оперативни процедури.

Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, ќе се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор. Заложбата на Државниот инспекторат за животна средина за навремено, квалитетно, ефикасно вршење на инспекциските надзори со цел почитување на законските прописи продолжи и во првата половина на 2022 година.

Активности во рамки на Проект ЕУ Интерег Прекугранична соработка С.Македонија-Грција "Combine2Protect", периодичните активности од проектот во делот за изработка на Акциски План и Стратегија за Моноспитовско Блато, Босилево како и видео материјал за активностите во подрачјата кои беа дел од проектот како планините Пелистер, Галичица, Биосферен Резерват Езерани, Ресен.

Согласно пандемијската ситуација во цела Европа настаните во првата половина од 2022 година се одвиваа преку интернет апликации.

Проекти во рамки на Кластерите од Европската Мрежа на Инспекторатите за животна средина IMPEL континуирано, сите детали за настаните се поместени на следниот линк <https://www.impel.eu/projects/>

- Градење капацитети и тренинг за инспекторите за животна средина
- Поддршка за реализација на примената на Директивата за Индустриски Емисии
- Серија на семинари "Лекции научени од индустриски несреќи"
- Инспекции во животната средина во индустриски инсталации согласно Директивата за индустриски емисии

- Методологија за процена на ризик
- Транспорт на отпад во прекуграничен контекст и Меѓународна Конференција
- Вода и ремедијација на почва
- Борба со илегалното убивање на птици
- Директивите за птици и живеалишта, трендови
- Генерална Асамблеа на Мрежата и состанок на Националните Координатори, јуни, домаќин Франција.

Соработка со регулаторни институции од Европа во рамки на Проектот EU-Twix (*зелени царини*) во рамки на секојдневна размена на податоци сврзани со прекугранична трговија со заштитени видови на флора и фауна, CITES Конвенција. **Одржана обука за EУ-TWIX алатката за размена на податоци.**

БалканДетоксЛајф ЕУ Проект за спречување на труење на дивите животни. Учество на базичен курс во мај во Хуелва, област Андалузија Шпанија во рамки на Академија за кривични дела во животната среишна против труење на диви животни (Тимот беше составен од претставници на ДИЖС, АХВ и Факултетот за ветеринарна медицина при УКИМ, Скопје).

Европол, Европска Мрежа на Полициите, Платформа “EMPACT”- Повеќефункционална Платформа за ризици од криминалот, дел за животна средина (мај), учество на оперативен состанок за земјите до Западен Балкан заедно со претставник на МВР и ОЈО-за гонење организиран криминал и корупција, за делот на сузбивање на еколошкиот криминал.

Проект за ремедијација на мала депонија со линдан во поранешна фабрика ОХИС, Скопје. ДИЖС вршеше редовни инспекциски надзори, а во рамките на проектот ДИЖС со свои претставници учествуваше на три обуки во делот на вршење инспекциски надзори и процедури за ремедијација.

Реализирано учество на ТАIЕХ работилница за отпад и локален развој.

ДИЖС заедно со Одделението за IPA-инструментот за предпристапна помош и Делегацијата на ЕУ во РСМ отпочна со припрема на нов ЕУ Твининг Проект кој е планиран за 2023 година март, со траење од 21+3 месеци и вредност од 1 милион евра.

СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР:

Во текот на првите 6 месеци се примени 11 барања за слободен пристап до информации од јавен карактер, 11 се одговорени целосно, сите се во законскиот рок, без дополнување на одговорите односно жалба по истите до Агенцијата за слободен пристап до информации од јавен карактер.

IX. Заклучоци и препораки

Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор. Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите, придонесот кон остварување на зацртаните цели и планови во поглед на годишната програма за работа на институцијата и покажа посветеноста и ангажираноста во планирањето и остварувањето на резултатите, работната етика и дисциплина.

Општата оценка на реализација на зацртаните програмски цели и задачи, е на високо ниво на нивно исполнување, квалитетно, ефективно, ефикасно почитувањето на роковите, придонесот кон остварување на зацртаните цели и планови во поглед на годишниот план за работа на институцијата и покажа посветеност и ангажираност во планирањето и остварувањето на резултатите, работната етика и дисциплина.

Државниот инспекторат за животна средина, во извештајниот период, внимаваше да не се наруши редовното и нормалното функционирање на институцијата и динамиката на вршење на инспекциските надзори ја прилагоди на состојбата според ресурсите, почитувајќи ги превентивните мерки за заштита, кои ги носеше Владата на Република Северна Македонија за спречување на ширењето на вирусот КОВИД 19, а се со цел да се одговори на работните задачи и доследно и навремено спроведување на обврските на инспекторатот во врска со законите кои се во негова надлежност.

Препораки за решавање на проблемите со кои се соочува инспекциската служба и неможност за преземање на мерки по законите се следните:

-Усвојување на Законот за инспекцискиот надзор во животната средина во април 2022 година е од големо значење за иднината на инспекцискиот систем во животната средина во РСМ. Главна причина поради која се пристапи кон изработка на нов закон беше потребата од координирано повеќегодишно планирање на инспекцискиот надзор на централно и локално ниво, кое ќе ги следи долгорочните стратешките цели и приоритети предвидени во стратешките документи од областа на животната средина, како и планирање на инспекцискиот надзор во согласност со воспоставени критериуми за процена на ризик во согласност со влијанието кое субјектите на надзорот го имаат врз животната средина.

Со донесувањето на Законот за инспекциски надзор во животната средина ќе се овозможи воспоставување на повеќегодишно планирање на инспекцијата во животната средина во согласност со целите и приоритетите дефинирани во стратешките документи, што ќе се обезбеди преку донесување на повеќегодишен план за инспекција во животната средина, како и донесување на единствената програма за инспекција во животната средина во согласност со воспоставени критериуми за процена на ризикот врз животната средина. Интензивирање на припремниот процес и обврските кои произлегуваат од законот за навремено и ефикасно спроведување на законот

-Започнување со работа и спроведување на дигиталната платформа „Е-инспектор“ - електронскиот систем за инспекциски надзор, која ќе нуди подобро планирање и менаџирање на ризикот на инспекцискиот надзор и подобрена ефикасност, транспарентност и одговорност во работата на инспекторите.

-Воведувањето на единствен електронски регистар-База на податоци која ќе се полни тековно со потребните информации, со која нема дополнително да се задолжува инспекторот да доставува извештаи и планови.

-Набавка на возила за спроведување на инспекциски надзор и решавање на проблемот со канцелариски простор на централата на ДИЖС во Скопје

-Потреба за отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 9001:2015 Системи за менаџмент со квалитет.

-За ефективно и ефикасно спроведување на промените кои произлегуваат од законите по кои постапуваат инспекторите, потребно е единствен систем за обуки и стручно усовршување на инспекторите, кој ќе се спроведуваат врз основа на соодветно развиена Стратегија, која ќе биде основа за развој на соодветни и структурирани програми за обука, кои ќе се спроведуваат континуирано, преку софтверско решение за е-обуки.

-Изработка на комуникациска стратегија за промовирање на активностите и улогата на инспекциските служби во РСМ.

Заложбата на Државниот инспекторат за животна средина за навремено, квалитетно, ефикасно вршење на инспекциските надзори со цел почитување на законските прописи ќе продолжи.

Изработил во име на ДИЖС:

Сектор за координација, општи и правни работи и јавни набавки

Дарко Блинков, Раководител на Одделение за поддршка, аналитика и меѓународна соработка